

cultive o articulație precisă și să sublinieze formulele ritmice cele mai diverse. În acest fel au răsunat cele două concerte și în execuția lui Valentin Radu, care a știut să adapteze în folosul autenticității stilistice posibilitățile orgii de tip romantic de la Ateneul Român. Alături de *Concertul pentru orgă (sau clavecin) și orchestră în Do major Hob. XVIII—10* de Haydn (cunoscut și sub forma de concert de pian), programul a inclus și o lucrare cu caracter inedit a lui Mozart, *Adagio și Rondo în do minor KV 617* — scrisă în 1791, anul morții compozitorului — pentru o așa-numită *Glasharmonika* (un instrument „sui generis”, compus din diferite vase de sticlă, care erau puse în vibrație prin frecare cu degete umezite), acompaniată de flaut, oboi, violă și violoncel. Pornind de la această partitură originală, E. Power Biggs a transpus-o pentru orgă și orchestră, îmbogățind astfel repertoriul concertant al organiștilor cu un opus mozartian fermecător. În fine, din muzica secolului XX, Valentin Radu a prezentat *Concertul pentru orgă, orchestră de coarde și timpani în sol minor* de Poulenc, la care libertatea absolută a formei ascunde o știință subtilă, deși invizibilă. Această rigoare vocală, îmbinată cu o prosepime miraculoasă a inspirației, conferă lucrării naturalețea care o definește și pe care solistul a valorificat-o cu „brio”-ul său caracteristic. Ni s-au întregit astfel impresiile despre stadiul actual al evoluției artistice a lui Valentin Radu, acest tânăr maestru al orgii, cu un larg orizont muzical și un neobosit spirit de inițiativă, despre care se vorbește tot mai insistent în lumea internațională a muzicii.

Edgar ELIAN

„Crăiasa Zinelor”

Prezentarea în concert a operei lui Henry Purcell *Crăiasa Zinelor (The fairy Queen)* — compusă în 1692 — a însemnat un nou prilej de manifestare publică a formației vocal-instrumentale „Lyra”, grupare care, în decursul anilor, a reușit să cucerească în numeroase ocazii aprecierile elogioase ale publicului și criticii muzicale din Capitală. Activînd sub auspiciile Casei de Cultură a sectorului 1 și sub conducerea artistică a prof. Octavia Noaghea, formația a dorit ca, prin concertul la care ne referim, să aducă un omagiu reputei profesoare de canto, de curînd decedată, Livia Vățianu-Vrăbiescu, cea care a îndrumat în arta cîntului pe mai toate memorele formației, inclusiv pe conducătoarea ei.

Am mai comentat în coloanele revistei „Muzica” manifestările grupării „Lyra”, subliniind faptul că, deși compusă din cîntărețe amatoare, avînd alte profesii, a abordat întotdeauna un repertoriu elevat, de mare diversitate stilistică și pe care a reușit să-l redea la un nivel remarcabil. Mulți iubitori de muzică au putut lua cunoștință, datorită îndelungatei activități a formației, de lucrări valoroase, adesea mai puțin cunoscute, aparținînd creației preclasice engleze, spaniole, marilor compozitori clasici sau unor compozitori contemporani români și din

alte țări. Astfel, cu diverse prilejuri, am putut aș-culta cicluri de lieduri, duete și terțete vocale, adesea însoțite de mici grupuri instrumentale (vioară, flaut, oboi, gîtară etc.).

De data aceasta, efortul întregii formații s-a concentrat asupra unei singure lucrări ample, de deosebită importanță estetică și istorică, punînd exigențe ridicate în fața fiecărui interpret.

Crăiasa Zinelor este poate cea mai de seamă realizare a marelui compozitor englez (1658—1695) în domeniul operei. Luînd ca libret o adaptare a celebrei comedii shakespeariene „Visul unei nopți de vară”, Purcell a scris o muzică plină de fantezie, de variate imagini izvorite din poezia naturii, din farmecul basmelor populare, din complexitatea stărilor psihologice ale personajelor binecunoscutei feerii. Măiestria, abilitatea componistică a autorului transpare pretutindeni, arta sa de a găsi limbajul muzical adecvat cuvîntului poetic, expresivitatea unor armonii îndrăznețe, libertatea de invenție în utilizarea și combinarea ritmurilor.

Partitura oferă o succesiune de arii solistice, ansambluri vocale, scene de dans, piese instrumentale; datorită alternării lor, dînd naștere la multiple contraste de tempo, sonoritate, colorit, sentimente variate, lucrarea poate fi ascultată cu interes chiar și în sala de concert, renunțîndu-se la atracțivitatea spectacolului teatral-scenic. Auditorul admiră frumusețile strict muzicale ale operei, firește cu condiția ca aceste frumuseți să fie evidențiate cu deplină putere de convingere de către interpreți. Este ceea ce s-a obținut întrutotul la concertul ce-l recenzăm, datorită contribuției tuturor factorilor care au conlucrat la realizarea spectacolului: orchestră, cor, grup coregrafic, soliști vocali. Să menționăm aici și aportul de scurtă durată, dar oferind o mică bijuterie artistică, al actorului Ion Caramîtru în prezentarea introductivă a concertului, presărată cu recitări din texte shakespeariene.

Conducerea muzicală a concertului a revenit dirijorului Ludovic Bacs, ca întotdeauna un propagator însuflețit al capodoperelor muzicale mai puțin cunoscute publicului nostru. Sub conducerea sa, orchestra, corul și soliștii au asigurat o realizare unitară a operei lui Purcell. Puținele numere coregrafice prezentate, îmbogățind atmosfera imagistică a spectacolului (sub conducerea reputei maestre Vera Proca Ciortea) ne-au făcut să regretăm totuși omiterea altor scene de dans, cuprinse în partitură. Numerele vocale solistice sau de ansamblu au pus în evidență pe fiecare dintre componentele formației „Lyra”, care s-au achitat de sarcina lor de deosebită răspundere cu o deplină siguranță a tehnicii vocale, cu înțelegerea aprofundată a sensurilor expresive ale partiturii.

Seriozitatea și dăruirea cu care s-a pregătit acest grup de cîntărețe amatoare pentru a reda opera marelui englez a asigurat un nivel interpretativ deloc mai prejos de cel al unor cîntărețe de profesie. Să le menționăm aici: sopranele Octavia Noaghea (conducătoarea formației), Georgeta Drimala, Catrinel Papadopol-Vlad, Ileana Rațiu, Elena Stănescu, mezzosoprana Livia Vasiliu; lor li s-au alăturat cîntăreții profesioniști B. Pancu și V. Sfiea.

Grupul coral, bine pus la punct sub conducerea lui Vasile Tudose și admirabila acompaniatoare Doina Ilioiu-Prodan la clavecin au întregit ansamblul de interpreți valoroși ai operei lui Purcell, contribuind la succesul necontestat al unei seri muzicale care va rămâne în amintirea publicului ca un moment remarcabil al actualei stagiuni.

Radu NEGREANU

Recitalul de pian al clasei profesoarei Ludmila Popișteanu

La Muzeul „C.C. și C.I. Nottara” — devenit, de o bună bucată de vreme, un loc de lansare (dar și de „probă”) pentru talentele interpretative tinere — am avut bucuria să ascult un recital — cu alură de „atelier” — al elevilor clasei de pian a profesoarei Ludmila Popișteanu, de la Liceul de Artă „George Enescu” din București.

Urmărind evoluția pianiştilor în devenire — de la cei care abia încep să schițeze gestul pianistic, pînă la cei cărora poți să le întrevezi, deja, personalitatea ce urmează a se contura — am avut, în primul rînd, impresia unui solid spirit de echipă, a unei omogenități în seriozitatea abordării partiturii și a antrenamentului tehnic datorate, firește, metodelor pedagogice — suplă, adaptabile și adaptate — ale minunatei profesoare care este Ludmila Popișteanu.

Eșalonul de vîrstă propus de clasa profesoarei, cuprinzător (de la clasa a IV-a la ultima clasă de liceu), nu a impietat asupra calității deosebite a prestației artistice a recitalului; aceasta, pentru că profesoara își selecționează cu grijă discipolii și le insuflă un spirit de maximă exigență interioară. Consecința: am putut asculta șase veritabile talente în plină ascensiune.

Mădălin Popescu (clasa a IV-a) ne-a oferit (în două mici piese de Händel) măsura unei înzestrări naturale și începutul promițător al unor raporturi tehnice valide cu claviatura. Olgața Lupu (*Andante cu variațiuni* de Beethoven și *Sonatina* de Silvestri) și Valeriu Ene Rogacev (*32 de variațiuni* de Beethoven, *Balada I* de Chopin și *Toccata* de George Enescu) conturează deja, dimensiunile unor personalități distincte (de interioară finețe O. Lupu, de intempestivă forță V. Rogacev) ce își găsesc în pian mijloacele afirmării lor.

Paul Staicu, clasa a IX-a, cu un program de Bach (din *Clavecinul bine temperat*), Beethoven (*Sonata în Re major*) și *Patru sarcasme* de Prokofiev, impune prin muzicalitate aleasă, surprinzătoare intuiție stilistică a paginilor alese și siguranță tehnică. Aceeași siguranță tehnică (de altminteri, un capitol de la care profesoara Ludmila Popișteanu nu admite — azi, în secolul perfecțiunii tehnice instrumentale — nici un rabat) o manifestă și Oana Toader, clasa a X-a, etalînd cu dezinvoltură și eleganța frazei lucrări de Bach (*Clavecinul bine temperat*), Chopin și Liszt. Aflată în ultima parte a studiului

liceal, Ruxandra Donose, cu un substanțial fragment de recital: Bach (*Clavecinul...*), Mozart (*Sonata în si bemol major*), Chopin (*Scherzo nr. 4*) demonstrează soliditatea unei pregătiri îndelungate și lucrative, grefată pe o dăruire și o inteligență muzicală specifice celor înzestrați.

În ansamblu, recitalul de la Nottara mi-a atras adeviziunea pentru un stil pedagogic personal și extrem de închegat, ale cărui roade sînt cu totul remarcabile și pentru o echipă de talente deosebite ce se anunță redutabilă în competiția pentru cucerirea piscurilor în arta interpretativă românească.

Fred POPOVICI

Gala tinerilor concertişti” — Craiova 1983 —

În mod cert, manifestările cu caracter concertant organizate de Colegiul Criticilor Muzicali de pe lingă Asociația Oamenilor de Teatru și Muzică, în colaborare cu Radioteleviziunea Română, se constituie în evenimente de autentică consistență în viața muzicală a țării; ele reprezintă deja, de mai bine de un an, un fapt notoriu pe care mijloacele de informare a publicului, presa de specialitate le comentează cu viu interes, prelungind în timp, în conștiința noastră, eoul acestor momente de un specific aparte. Iar specificul acestora constă în faptul că „Gala tinerilor concertişti” — așa cum menționează genericul manifestării — este realizată prin participarea solistică a studenților și a absolvenților din anii din urmă ai conservatoarelor din țară, a laureaților concursurilor naționale și internaționale de interpretare, a celor mai merituoși dintre muzicienii tinerei generații.

Am avut ocazia să menționez în mai multe rînduri, drept o imperioasă necesitate, promovarea tinerilor interpreți în viața muzicală, de asemenea natura încît responsabilitățile acestora să apară sporite atît din punct de vedere cantitativ cît și calitativ. În mod cert, marile angajări, marile eforturi oferă revelații și surprize aparte; mă refer la pianistele Delia Pavlovici și Miroslava Ghera, la violonista Dorina Mangra, cîteva dintre interpretele ediției integrale a concertelor de Beethoven pentru solist și orchestră, manifestare organizată cu cîteva luni în urmă prin participarea orchestrei simfonice din Ploiești, condusă de dirijorul Horia Andreescu.

De această dată, la Craiova, sub bagheta lui Teodor Costin, Filarmonica de Stat „Oltenia” a găzduit cea de a 9-a ediție a „Galei tinerilor concertişti”; evenimentul de seamă al manifestării l-a constituit, desigur, prezentarea integrală a creației concertante a lui Johannes Brahms, în perspectiva a ceea ce au reprezentat pentru artist personalitățile lui Bach și Beethoven. Iată, deci, o responsabilitate de specială greutate, responsabilitate căreia tinerii concertişti i-au făcut față cu aleasă dăruire profesională.

Două au fost momentele de proeminență ale actualei ediții craiovene, momente ce au determinat